Sgt. Shklar. J. Pal. 792
178 coy. R.A.S.C. Jewish inf. Bde.

[illegible]

הגדה לפסח

תש"ה

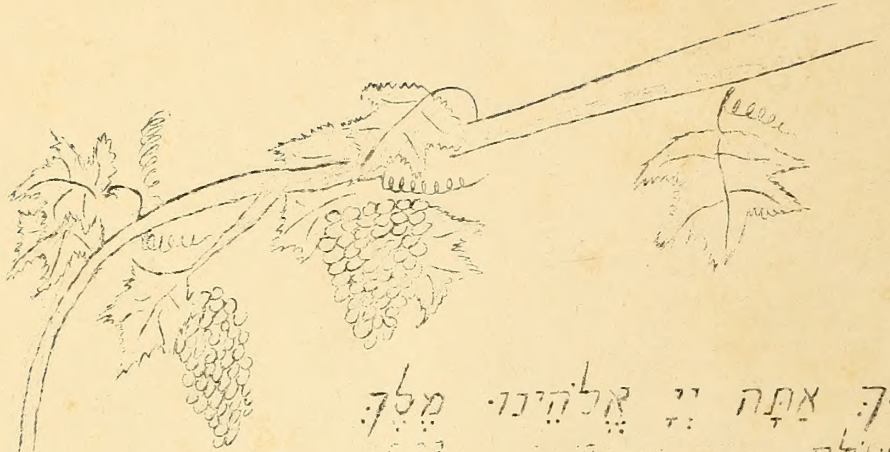
איטליה

חיל
יחידה עברית להובלה 178
י. ע. ל.

מנחם.

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר
חַיָּב אָדָם
לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ
כְּאִילוּ הוּא
יָצָא מִמִּצְרַיִם -

הרב:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם
בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל
עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֶּן לָנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה וּמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה
חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת יוֹם חַג
הַמַּצּוֹת הַזֶּה זְמַן חֵרוּתֵנוּ בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר
לִיצִיאַת מִצְרָיִם כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל
הָעַמִּים וְשַׁבָּת וּמוֹעֲדֵי קָדְשְׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן בְּשִׂמְחָה
וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת
וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה: —

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים.

מקהלה:

כל דכפין ייתי ויכול.
כל דצריך ייתי ויפסח.
השתא הכא.
לשנה הבאה בארעא
דישראל.
השתא עבדי
לשנה הבאה
בני חורין:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

בליל זה, ליל התכנסנו למסבת הסדר, היא הסדר הששי למלחמת העולם יעלה זכרון אחינו אשר איננו עוד ואשר לגאולתם - גאולתנו לבשנו את מדינו. את אשר לא יגורנו בא לנו. ותחזק, איפוא, הכרתנו כי חזון הציונות-גאולת ישראל בארץ ישראל- הנשא בלבנו חזון אמת הוא.

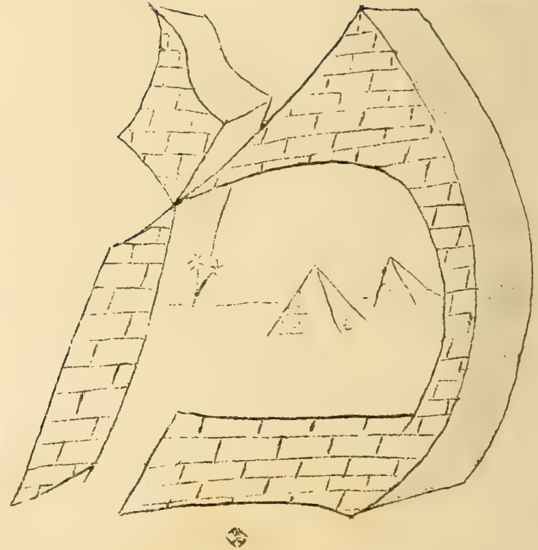
בערב זה - ערב זכרון ליציאת עמנו משעבוד ודכוי לגאולה שלמה עולה מגליה תביעתנו להצלת שארית הפליטה ופתיחת שערי ארצנו לגאולתם.

דרך קוצים היתה דרכנו כחיילים יהודים ארצישראלים הדוגלים בדגל תקומת העם העברי בארצו, זה דגלנו הנפשי. רק במאמצים מצורפים ובנאמנם העז של כלל החיילים הגענו למעשה הגדול לחטיבה היהודית הלוחמת, ג.יר כי יכן נשתנה הלילה הזה מכל לילות הסדר, כאשר מסובים אנו הפעם איש על מחנהו ואיש על דגלו, יצר רק כי רגש הספוק ה. ועם בקרבנו נפגם בהיותנו כה מעטים.

כתמיד בכל חג ומועד יהמה לבנו ברגעים אלו ליקירי נפשנו ביתר הלם, ותקותנו עזה כי לא ירחק עוד יום הפגישה הנכסף, נדע לשאת כעול עד בא נצחוננו השלם. ומי יתן וזאת חג החרות הבא נחג כעם בן חורין בארצו.

עֲבָדִים
הָיִינוּ
עַתָּה

צוה עלינו לספר ביציאת מצרים.

וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח.

הנני מוכן ומזומן / כמו שכתוב בתורה / וספרתם לכם ממחרת השבת — — . . . .

צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן בקש לעקור את הכל. שנאמר ארמי אבד אבי. וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב: וירד מצרימה. אנוס על פי הדבור: ויגר שם. מלמד שלא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם. שנאמר ויאמרו אל-פרעה לגור בארץ באנו. כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי-כבד הרעב בארץ כנען ועתה ישבו-נא עבדיך בארץ גשן:

במתי מעט כמה שנאמר. בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה ועתה שמך יי אלהיך ככוכבי השמים לרב: ויהי שם לגוי גדול. מלמד שהיו ישראל מצינים שם: עצום: כמה שנאמר ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם:

וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבדה קשה: וירעו אותנו המצרים כמה שנאמר. הבה נתחכמה לו פן-ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: ויענונו. כמה שנאמר. וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פיתום ואת רעמסס: ויתנו עלינו עבודה קשה כמה שנאמר

ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך:

וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתָם כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ׃

אֵלּוּ עֶשֶׂר מַכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם. וְאֵלּוּ הֵן:

דָּם. שְׁחִין.

צְפַרְדֵּעַ. בָּרָד.

כִּנִּים. אַרְבֶּה.

עָרוֹב. חֹשֶׁךְ.

דֶּבֶר. מַכַּת בְּכוֹרוֹת.

פסח

שהיו אבותינו אוכלין בזמן שבית-המקדש
היה קיים על שום מה? על שום ש פ ס ח
הקב"ה על בתי אבותינו במצרים.

מצה

זו שאנו אוכלים על שום מה? על שום
שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ
עד שיצאו ממצרים.

מרור

זה שאנו אוכלים על שום מה? – על שום
שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים

מירב

קומו, אפוא, נדיבו! עזבו את המטבח!
אך אל יעל קולכם, דרכו על בהונות!
פן צעדכם ירגיז מוקר המנזר —
איש ואיש תלבבו ימוט קד פעמיו.
איש בלבבו ישמע קול אלהי ודברו:

לך! היום אל ארץ חדשה אתה עובר!

מקהלה

דין דן, הולם פעם —

קול פעמי המטיח הום —

שוב אל ארצך, היא ככב השמ! – – –

זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים

עם שומר במשך אלפי שנים את יום צאתו מבית עבדים ודרך כל ימחילות השעבוד והאונס והאינקויזיציה והתנור והפרעות, נושאת האומה את הגעגועים לחופש ומביאה אותם לידי ביטוי עממי אשר לא יפסח על כל נפש בישראל, על כל נפש עניה ומדודה! מאבות אל בנים, דרך כל הדורות נמסר דבר יציאת מצרים כזכרון איתן, אשר איננו מחוויר ואיננו דוהה „בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" – אין לך שיא הכרה היסטורית מרומם מזה, ואין לך התמזגות של יחיד וכלל – ברחבי כדור העולם ובעמקי הדורות – גדולה, מאשר בצו פדגוגי זה, איני יודע יצירה ספרותית מחנכת לתיעוב העבדות ולאהבת החירות כספור השעבוד ויציאת מצרים ואיני יודע שום זכרון עתיק שכולו מופנה לקראת העתיד, שכולו משל לגאולה ולעתידנו כ„זכר ליציאת מצרים", איזה יצר עמוק נטוע בלב עם, שיכול היה באביב ימיו ליצור יצירה נהדרת כזאת ולמסור אותה מדור לדור! – – –

הנה ימים באים ונגש
חורש בקוצר ודורך
ענבים במושך הזרע

והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות
תתמוגגנה –
ושבתי את־שבות עמי ישראל ובנו
ערים נשמות וישבו ונטעו כרמים
ושתו את יינם ועשו גנות ואכלו
את פריהם, ונטעתים על אדמתם –
ולא ינתשו עוד מעל אדמתם.
– והטיפו – – – – –

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז:
היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו:
הים ראה וינס הירדן יסב לאחור:
ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן.
מה לך הים כי תנוס הירדן תסב לאחור:
ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן:

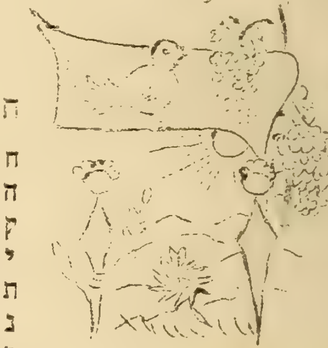
* * *

לך שוב מצרימה ועשית לי עם, הידעת איך יעשה עם? את העבדים ואת האומללים תקרא אליך, את כל אלה אשר יאנחו מעבודה ומרוב פרך ואשר יענו תחת יד נוגשים ופקידים ואין להם בלתי אם לב ובלב הזה קצת רגש, ודברת אליהם והוצאת אותם מבית עבדים וגאלתם ונתת להם חוקים ומשפטים ועשית אותם לעם. לך, בוא מצרימה ובאת אל הנענים והאומללים, אל כל הנאנחים והנדכאים, ואמרת אליהם, כי אומללים הם – והם לא ידעו; וכי גדול ענים וגדולים מכאוביהם, ונודא להצם – והם לא יאמינו; ופקחת את עיניהם בחוזק יד על כל לחצם ועל כל ענים וגאלת אותם.

ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך, אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך עוד, ומקרב כל העם מסביב, אשר רע ומר להם, והיית לאב המון אדם ולראש שבטיו, ועשית מן התולעים – אדם,

זמן הקמת עם, יציאת חרותנו חג - פסח

היום אתם יוצאים בחודש ה...

חודש בארצנו – ניסן

חדלים גשמי הכתיו. לפעמים נפקדת האדמה על-ידי גשמי המלקוש המרוים בפעם האחרונה את הקמה. שדות הבר מתכסים לובן של קחון, דרכמוניות ותגית. הכלנית האדומה דעכה ואת מקומה יורשים הצבעוני, הנורית האדומה, הדמומית והפרג. החרצית תופסת את מקום הסביון וצפרני-החתול. בשדות הקמה מתרבות נקודות התכלת והכחול של הפעמונית, הסיפן, הדרדר הכחול והתורמוס. עשרות מיני חלתן וחנדקוק יוצרים שטיחים מגוונים ומרעה דשן לבהמות החלב, בגן עומדים על האילנות בלבלובם.
האגס והעוזרדר עטויים שלמות פרחים לבנים לוהן וניחוחי ריח. ההדרים פורחים ומבשמים את האויר בריחם. גבעולי התבואה אונשים שבלים. בצדי שדות וכרמים מזדקפות שבליהם של שבולת-שועל-הבר ושעורת-הבר ועשרות מינים של דגניים אחרים. בשרון בן-חטה-אדיכא מכסה בצפיפות שטחים נרחבים ללא כל תערובת מין אחר. בד בבד עם הצמחיה מתעשר ומתגוון גם עולם החי המתפרנס עליה. רבים מיני הפרפרים וזחליהם. חגבים וגמלי-שלמה רוחשים בין עשבים ושיחים. על הפרחים מתגוששות חפושיות בברק מתכת מגוונת. בערבים מדליקות הגחליליות את פנסיהן ומתעופפות בחשכה.

הצפרים עסוקות בהכנת הקנים ובהחלמת הדגירה. אל שירת הירגזי והירקון מצטרפים קולותיהם של השרקרק והתור. בכוורות הדבורים עבודה תוססת באסוף צוף ובגידול ולדות, נחילים הדשים עוקרים בסערה לבקש מולדת חדשה.

היום אתם יוצאים בחודש האביב

הניצנים נראו בארץ [illegible] נשמע בארצנו

חודש באביב — ניסן

חדלים גשמי הסתיו. לפעמים נפקדת האדמה על-ידי גשמי המלקוש המרוים בפעם האחרונה את הקמה. שדות הבר מתכסים לובן של קחון, דרכמונים ותגית. הכלנית האדומה דעכה ואת מקומה יורשים הצבעונים, הנורית האדומה, הדמומית והפרג. חרציות תופסות את מקום הסביון וצפרני-החתול. בשדות הקמה מתרבות נקודות התכלת והכחול של הפעמונית, הסיפן, הדרדר הכחול והתורמוס. עשרות מיני תלתן והנדקוק יוצרים שטיחים מגוונים ומרעה דשן לבהמות החלב, בגן קומדים על האילנות בלבלובם. האגס והעוזרד עטויים שלמות פרחים זבי לובן וניחוחי ריח. ההדרים פורחים ומבסמים את האויר בריחם. גידולי התבואה מוציאים שבלים. בצדי שדות הכרמים מזדקפות שבליהם של שבולת-שועל-הבר, שעורת-הבר ועשרות מינים של דגניים אחרים. בשרון בן-חטה-אדיכא מכסה בצפיפות שטחים נרחבים ללא כל תערובת מין אחר. בד בבד עם הצמחיה מתעשר ומתגוון גם עולם החי המתפרנס עליה. רבים מיני הפרפרים וזחליהם. חגבים וגמלי-שלמה רוחשים בין עשבים ושיחים. על הפרחים מתגודדות חפושיות בברק מתכת מגוונת. בערבים מדליקות הגחליליות את פנסיהן ומתעופפות בחשכה.

הצפרים עסוקות בהכנת הקנים ובהחלמת הדגירה. אל שירת הירגזי והירקון מצטרפים קולותיהם של השרקרק והתור. בכוורות הדבורים עבודה תוססת באסוף מזון ובגידול ולדות, נחילים חדשים עוקרים בסערה לבקש מולדת חדשה.

עקדת ארץ ותשוקתה, רבת העדנה, פלג אלהים מלא חיים, תלמיה רוה, ברביבים תמוגגנה צמחה הגפן, לבשו כרים צאן, ועמקים יעטפו בר, יתרועעו אף ישירו עטרת שנת טובתו –

כבה השמש שיק׳.
בצל קודר הרי גלעד,
ובמורד,
חליל רועה בדד
עוה
עדרי הצאן והבקר
ויצו גלשו מעל דהר –
שיר
ר צליל, חליל אחר –
הולה
חריא קודר ומערפל,
ורוח עד נשב מעל,
ירחק שועל
ילל גלמוד בנחל
באפלה. – – –

מה יפית האביב
בשדה באחו –
הציצים ישרחו,
מה יפית בוקר זיו,
צהלה בעת אביב,
מה נעמת מסביב!

זמרי צפורי, נמלאות מארץ,
האביב בה ינוה צללים –
מעמק, מגיא מראש הרים
ועמק השרון וגבעת הלבונה –

ומה שלום הירדן ומימיו הבהירים?
ושלום כל ההרים הגבעות?
ואחי העובדים, הזורעים בדמעה –
הקצרו ברינה העומר?

זרם ירדן בחל המים
זרם פכה
בהיר גלים את הים מלא
את כנרת מלא
סחף מזון רב לדגי זהב.

חושו אחים, חושו אחים ואל פחד
המכמרת נורידנה תהומה יחד
אלהים היום יעזרנו
ימלא דגה סירה
ימלא דגה סירה

והיא שעמדה

לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו. אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו. והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם:

אליהו הנביא

אליהו התשבי,
אליהו הגלעדי,
במהרה יבוא אלינו עם משיח בן דוד.

האמנתי כי אדבר, כי אני, אני עניתי מאד!

לא מות, אלהינו! הינקמו :
אך הוא בלבד את אשר לא
יכילנו בכי עם שלמו? מה
רחום הוא ענש זה, מה קל
הוא לאלה אשר מות
בזבזו חביבם סבזבז
נשר-תענוגות באפס יגון
חיים בא תן להם, אל נקם
ושלם, בהם יכפל למו
שבעים ושבעה
כל אשר לישראל עוללו!

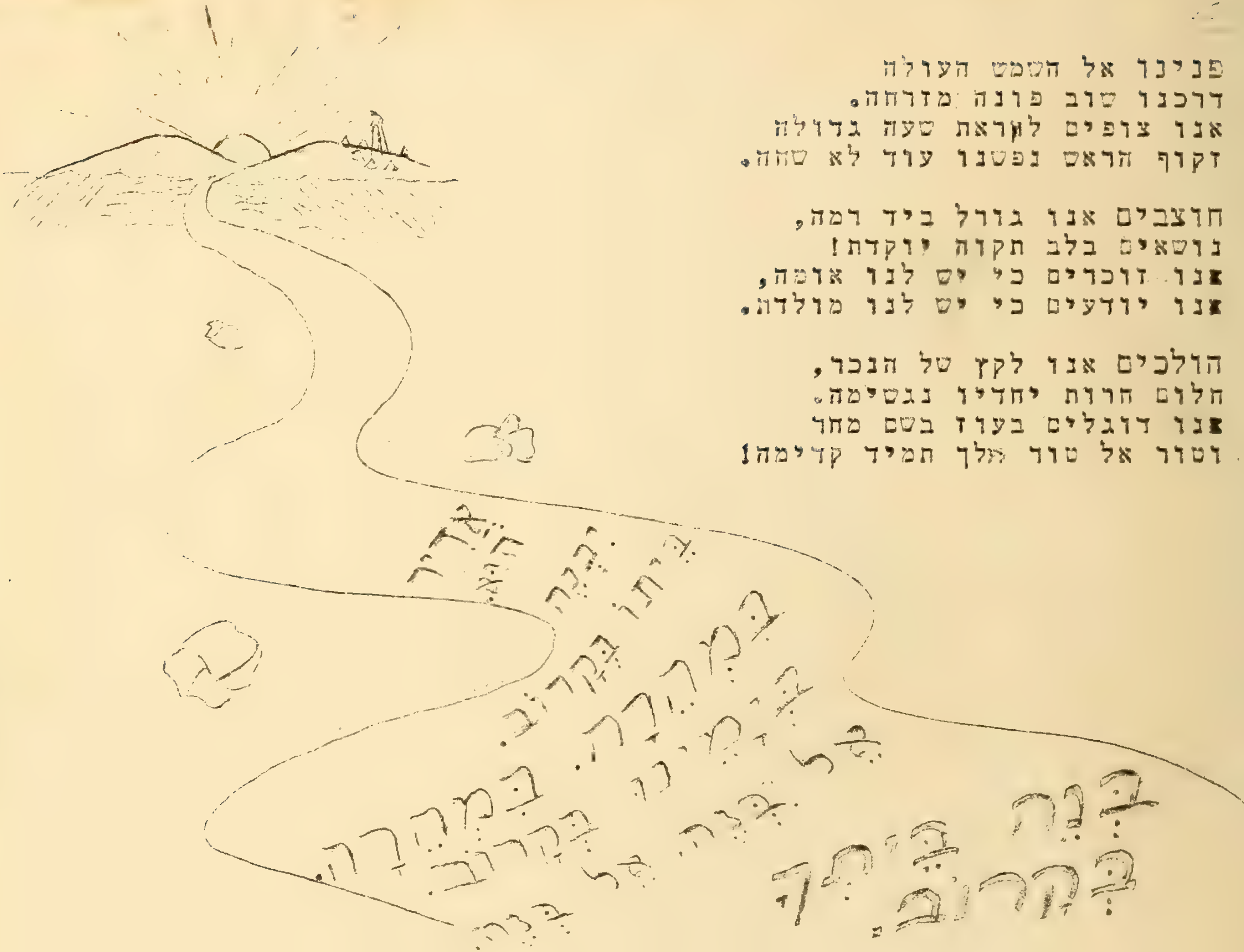
שפוך חמתך

אל-הגוים אשר לא ידעוך ועל-ממלכות אשר בשמך לא
קראו: כי אכל את-יעקב ואת-נוהו השמו: שפך-עליהם זעמך
וחרון אפך ישיגם: תרדף באף ותשמידם מתחת שמי

פנינו אל השמש העולה
דרכנו שוב פונה מזרחה.
אנו צופים לקראת שעה גדולה
זקוף הראש נפשנו עוד לא שחה.

חוצבים אנו גורל ביד רמה,
נושאים בלב תקוה יוקדת!
אנו זוכרים כי יש לנו אומה,
אנו יודעים כי יש לנו מולדת.

הולכים אנו לקץ של הנכר,
חלום חרות יחדיו נגשימה.
אנו דוגלים בעוז בשם מחר
וטור אל טור הלך תמיד קדימה!

סעודה

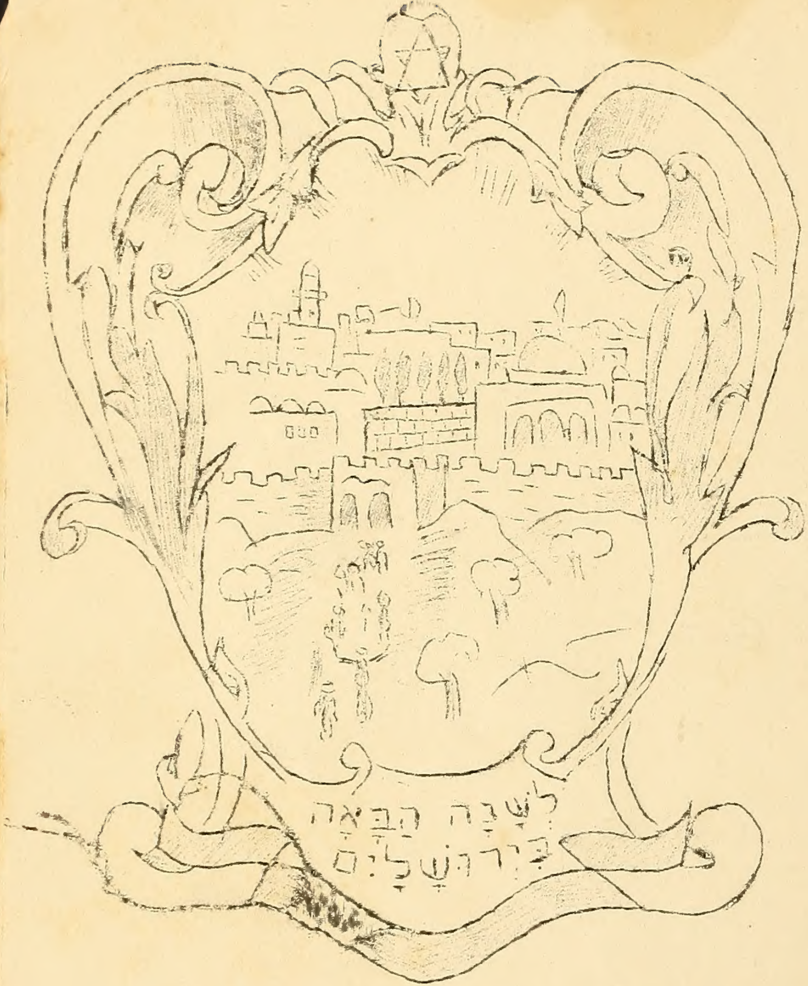
חד גדיא

חד גדיא. דזבין
אבא בתרי זוזי. חד גדיא חד
גדיא:
ואתא שונרא. ואכלה לגדיא.
דזבין אבא בתרי זוזי. חד
גדיא חד גדיא.
ואתא כלבא. ונשך לשונרא.
דאכלה לגדיא. דזבין אבא ב-
תרי זוזי. חד גדיא חד גדיא
ואתא חוטרא. והכה לכלבא.
דנשך לשונרא. דאכלה לגדיא.
דזבין אבא בתרי זוזי. חד-
גדיא חד גדיא.
ואתא נורא. ושרף לחוטרא.
דהכה לכלבא. דנשך לשונרא.-
דאכלה לגדיא. דזבין אבא בת
רי זוזי. חד גדיא חד גדיא.
ואתא מיא. וכבה לנורא.-
דשרף לחוטרא. דהכה לכלבא.-
דנשך לשונרא. דאכלה לגדיא.
דזבין אבא בתרי זוזי. חד
גדיא חד גדיא.
ואתא תורא. ושתא למיא. -
דכבה לנורא. דשרף לחוטרא.-
דהכה לכלבא. דנשך לשונרא.-
דאכלה לגדיא. דזבין אבא ב-
תרי זוזי. חד גדיא. חד גדי.

ואתא השוחט. ושחט לתורא.
דשתא למיא. דכבה לנורא. דשרף
לחוטרא. דהכה לכלבא. דנשך ל-
שונרא. דאכלה לגדיא. דזבין -
אבא בתרי זוזי. חד גדיא חד
גדיא.
ואתא מלאך המות. ושחט
לשוחט. דשחט לתורא. דשתה ל-
מיא. דכבה לנורא. דשרף לחוט-
רא. דהכה לכלבא. דנשך לשונרא
דאכלה לגדיא. דזבין אבא בתרי
זוזי. חד גדיא חד גדיא.
ואתא הקדוש ברוך הוא.
ושחט למלאך המות. דשחט לשוחט
דשחט לתורא. דשתא למיא. דכבה
לנורא. דשרף לחוטרא. דהכה ל-
כלבא. דנשך לשונרא. דאכלה ל-
גדיא. דזבין אבא בתרי זוזי.
חד גדיא חד גדיא:

אחד מי יודע? אחד אני יודע: —
אחד אלהינו שבשמים ובארץ.
שנים מי יודע? שנים אני יודע: —
שני לוחות הברית.
שלשה מי יודע? שלשה אני יודע: —
שלשה אבות.
ארבע מי יודע? ארבע אני יודע: —
ארבע אמהות.
חמשה מי יודע? חמשה אני יודע: —
חמשה חמשי תורה.
ששה מי יודע? ששה אני יודע: —
ששה סדרי משנה.
שבעה מי יודע? שבעה אני יודע: —
שבעה ימי שבתא.
שמונה מי יודע? שמונה אני יודע: —
שמונה ימי מילה.
תשעה מי יודע? תשעה אני יודע: —
תשעה ירחי לידה.
עשרה מי יודע? עשרה אני יודע: —
עשרה דבריא.
אחד-עשר מי יודע? אחד-עשר, —
אני יודע: אחד-עשר כוכביא.
שנים-עשר מי יודע? שנים-עשר, —
אני יודע: שנים-עשר שבטיא.
שלשה-עשר מי יודע? שלושה עשר,
אני יודע: שלושה עשר מדיא. שנים
עשר שבטיא, אחד-עשר כוכביא, —
עשרה דבריא, תשעה ירחי לידה, —
שמונה ימי מילה, שבעה ימי שבתא
ששה סדרי משנה, חמשה חמשי תורה
ארבע אמהות, שלשה אבות, — שני לוחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

לשנה הבאה בירושלים הבנויה !

כל עוד בלבב פנימה,
נפש יהודי הומיה .
ולפאתי מזרח קדימה
עין לציון צופיה.

עוד לא אבדה תקותנו,
התקוה שנות אלפים,
להיות עם חפשי בארצנו
ארץ ציון
ירושלים !

JEWISH BRIGADE GROUP